

22. Inanna's reis naar de Onderwereld (II)

Inanna had besloten om in het dodenrijk af te dalen, het rijk van godin Ereškigal. De poortwachter van de onderwereld wilde Inanna niet binnenlaten, maar Ereškigal besluit om de confrontatie met Inanna niet uit de weg te gaan. Ze neemt echter wel voorzorgsmaatregelen. Bij elk van de zeven poorten van de onderwereld moet Inanna een kledingstuk of juweel aan de poortwachter afstaan. Uiteindelijk staat Inanna poedelnaakt voor de godin van de onderwereld.

Inanna was van haar goddelijke machten beroofd maar dat verhinderde haar niet om de brutaal de krachtmeting met Ereškigal aan te gaan. Ze probeert Ereškigal van de troon te trekken en daar zelf op plaats te nemen als koningin van de onderwereld. Maar dat liep helemaal verkeerd voor Inanna af, want de zeven rechters van de onderwereld snelden onmiddellijk toe en namen haar gevangen. Ereškigal keek Inanna aan *met haar blik van de dood* en veranderde haar in een kadaver. Dit dode stuk vlees hingen de rechters aan een haak tegen de muur. Inanna had te hoog ingezet en verloren. Ze was dood en keerde niet terug uit de onderwereld.

In de bovenwereld wachtte de trouwe dienaar Ninšubur tevergeefs op Inanna. Na drie dagen en drie nachten hield Ninšubur rouwrituelen voor Inanna, zoals de godin haar had opgedragen. Ze sloeg op de trommel in de tempel, ze wreef in haar ogen en krabde haar neus, ze krabde haar zware dijen, *op de plaats waar mensen het niet met elkaar over hebben* en trok een armoedig kleed aan als een weduwe. Zo ging zij hulp vragen bij de andere goden. Maar die vonden dat Inanna haar verdiende loon had gekregen en bleken onvermurwbaar voor Ninšuburs tranen. Alleen de god Enki was bereid om Inanna te helpen en hij verzong een plan om haar uit de onderwereld te bevrijden.

Enki is de god van de wijsheid en de magie. Hij verblijft in de Apsu, een woning onder de grond waar de bronnen van het zoete water ontspringen. Enki zorgt ervoor dat het water door de rivieren en over de akkers vloeit. Op rolzegels kun je hem meteen herkennen aan de overvloedige waterstromen die rondom zijn woning kolken. In zijn hand heeft hij meestal een kleine pot met een ronde buik waaruit het water in twee stromen omhoog borrelt, en die de Eufraat en Tigris voorstellen. Enki zal Inanna redden met behulp van twee wezentjes die hij van het vuil van onder zijn vingernagels boetseert. Hij draagt hen op om de onderwereld binnen te sluipen en Inanna terug te brengen. Die schepsels zijn een kurgara en een galatura.

De mythe vertelt dat de kurgara en galatura geen ouders hebben en dat zij geslachtloos zijn. Het zijn demonen, die kennelijk niet onder de wetten van het dodenrijk vallen en daardoor ongehinderd naar de onderwereld kunnen reizen. Enki instrueert hen wat zij tegen Ereškigal moeten zeggen. Zij zullen Ereškigal in barensweeën aantreffen en Enki draagt ze op dat zij dan openlijk met haar moeten meeleven (1).

Gaan jullie! Richt jullie schreden naar de hellekrocht!
Wemel als vliegen rond de deur;
draai als de tocht rond de deurstijl;
Omdat Ereškigal, de moeder, haar kleintjes baarde, ligt zij daar nu zo:
geen kleed gespreid over haar heilige schouders
haar borsten, als schalen onbedekt;
haar nagels als een koperen hark op haar;
haar haren op haar hoofd samengebonden als een busse prei.
Als zij zegt: 'Wee! Mijn hart!'
[Moet je zeggen:] 'Hoe uitgeput ben jij, o Vrouwe! Wee jouw hart!'
Als zij zegt: 'Wee! Mijn lichaam!'
[Moet je zeggen:] 'Hoe uitgeput ben jij, o Vrouwe! Wee jouw lichaam!'

Enki verzekert de demonen dat Ereškigal ontroerd zal zijn. Ze moeten van die gemoedstoestand gebruikmaken en haar een eed laten zweren. Ereškigal zal een hoge waterstand en akkers vol graan aanbieden, maar dat mogen ze niet accepteren. In plaats daarvan moeten zij vragen om het kadaver dat aan de muur aan een haak hangt. Omdat Ereškigal een eed gezworen heeft uit dankbaarheid voor hun medeleven, zal ze die wens niet kunnen weigeren. Enki geeft de twee wezens levenswater en levensvoedsel mee. Daarmee moeten zij het kadaver tot leven wekken. Inanna zal dan uit de dood herleven.

1 Vertaling van de mythe *Inanna's Hellevaart* is van Herman Vanstiphout, *Heleden en goden van Sumer*, 1998, p. 210-228

De god Enki zit in zijn onderwaterverblijf, om hem heen zwemmen de vissen, twee waterstromen golven omhoog via zijn schouders. Zijn dienaar of vizier Isimud heeft net als de Romeinse god Janus twee gezichten. Hij neemt een vereerder bij de arm die een offerdier tegen zijn borst geklemd houdt. Hij wordt gevolgd door een vrouw die een emmertje vasthoudt. Inscriptie: 'Ik heb zijn standaard geplant. Veehouder.' (Buchanan en Hallo, Kasten (ed.), *Early Near Eastern Seals in the Yale Babylonian Collection*, 1981, p.184, fig. 472)

De god Enki in zijn Abzu, voor hem staat Isimud. Een figuur met zes krullen bewaakt de toegang tot de woning van Enki. Isimud wordt gevolgd door een godin met lang haar dat in een krul eindigt, daarachter loopt een figuur zonder goddelijke kroon die vermoedelijk een offerdier draagt. (Boehmer, 1965, afb. 523, Louvre A 161)

Volgende week: Inanna's reis naar de Onderwereld (III)